

ZDRAVOTNÝ STAV JEDLÍN V ROKU 2019

Andrej Gubka • Marcel Dubec

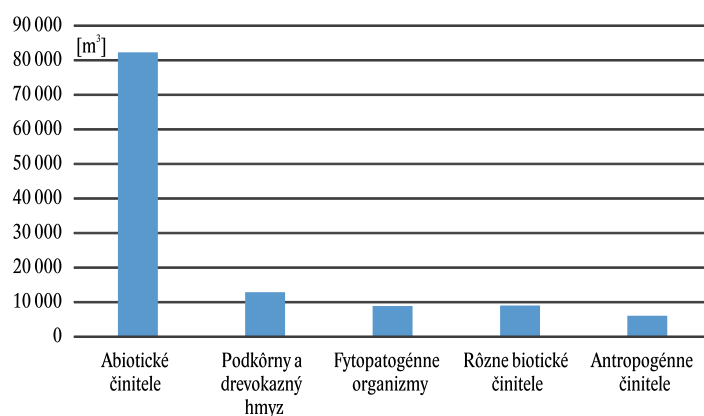
Gubka, A., Dubec, M.: Forest health of Fir stands in Slovakia in 2019. APOL, 2020, vol. 1, no. 2, p. 222–223.

Abstract: Fir forests were in 2019 mostly affected by windstorms and snow calamities. Total volume of firs damaged by abiotic factors were 82 266 m³. Second most important factors were bark and woodboring insects (12 828 m³), followed by other biotic pests (9 023 m³), fungi pathogens (8 881 m³) and anthropogenic factors (6 038 m³).

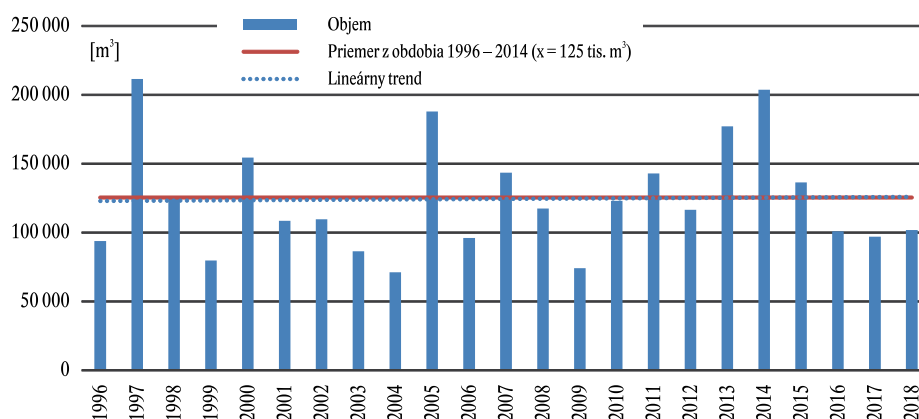
Key words: fir; abiotic factors; bark beetles; fungi

Zhodnotenie zdravotného stavu jedľových porastov v roku 2019

Po troch rokoch, kedy bol objem náhodných ťažieb v jedľových porastoch viac-menej stabilný, sme v roku 2019 zaznamenali náhodnú ťažbu v objeme 119 036 m³ čo je nárast oproti roku 2018 (101 tis m³). Hlavným dôvodom nárastu je zvýšený objem škôd spôsobených abiotickými škodlivými činiteľmi. Tie sú v jedľových porastoch dlhodobo najvýznamnejším škodlivým činiteľom s objemom 82 266 m³. Oproti roku 2018 stúplo poškodenie podkôrnym a drevokazným hmyzom. Významné škody pripisujeme smoliarovi jedľovému (*Pissodes piceae*), ktorého lokálne premnoženia na Slovensku pozorujeme už dlhšiu dobu. Približne na úrovni predchádzajúceho roku sme zaznamenali aj poškodenie inými biotickými činiteľmi (9 023 m³). Ide najmä o druhy hmyzu a húb, ktoré nie sú samostatne vedené v lesnej hospodárskej evidencii, alebo nebola pripísaná dominancia konkrétnemu škodcovi. Do tejto kategórie zahrňame aj škody spôsobené zverou. Len o niečo menej významné sú škody spôsobené hubovými patogénmi. Najčastejšie sme zaznamenávali škody spôsobované podpňovkou (*Armillaria spp.*). Oproti roku 2018 (9 900 m³) boli však škody spôsobené hubovými patogénmi v roku 2019 menšie (8 881 m³). Najmenšie škody v roku 2019 boli spôsobené antropogénnymi škodlivými činiteľmi. Oproti roku 2018 sme v tejto kategórii zaznamenali pokles o viac ako 2 000 m³.

Obrázok 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby jedle v roku 2019 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov
Figure 1. Volume of accidental fir felling in 2019 by main groups of harmful factors.

Obrázok 2. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby jedle

Figure 2. Development of the volume of accidental fir felling.

Tabuľka 1. Štruktúra náhodnej ťažby jedle podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov v roku 2019

Table 1. Structure of accidental fir felling according to the main groups of harmful factors in 2019.

Skupiny škodlivých činiteľov	Náhodná vykonaná ťažba	
	[m³]	[%]
Abiotické činitele	82 266	69,1
Podkôrný a drevokazný hmyz	12 828	10,8
Patogénne huby	8 881	7,5
Rôzne biotické činitele	9 023	7,6
Antropogénne činitele	6 038	5,1
Špolu	119 036	100,0

Prognóza vývoja zdravotného stavu jedľových porastov

Dlhodobo najvýznamnejší vplyv na jedľové porasty majú abiotické škodlivé činitele, najmä vietor a sneh. Predpokladáme, že tento trend bude pokračovať aj v nasledujúcom roku. V závislosti od počasia očakávame aj v roku 2020 lokálne premnoženie podkôrneho hmyzu a následné škody v lesných porastoch. Najmä mladé jedľové porasty sú a aj budú významne poškodzované zverou. Tieto škody sa však nevykazujú v m³, preto nie sú uvedené v predchádzajúcich tabuľkách. Veľkým otáznikom je budúci vplyv nepôvodných druhov škodlivých organizmov, pre ktoré sa vplyvom klimatických zmien vytvárajú na našom území vhodné podmienky.

Pod'akovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). A tiež vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD., Ing. Marcel Dubec
 Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochrannárska služba,
 Lesnícka 11, SK – 969 23 Banská Štiavnica
 e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org